

Posudek diplomové práce Kristýny Eliškové

Syntaktické prostředky rematicizace v současné francouzštině – srovnání s češtinou

(PF JU České Budějovice, 2009, 127 stran)

Cílem práce Kristýny Eliškové bylo srovnat, jakými prostředky rematicizace disponuje francouzština ve srovnání s češtinou, přičemž se práce omezuje zejména na prostředky syntaktické. Praktické analýzy byly prováděny pomocí korpusu InterCorp.

Práce má dvě hlavní části. První soubor kapitol řeší na základě referenční literatury teoretické otázky problému. Diplomantka se nejprve zabývá obecně definicí pojmu téma a réma a rozborem prostředků tematizace a rematicizace ve češtině a francouzštině, přičemž postupně zpracovává zdroje české a francouzské provenience. Pokud jde o české zdroje, prokazuje velmi kvalitní orientaci v tématu, neboť fundovaně zohledňuje všechny hlavní proudy českého zkoumání problematiky tzv. aktuálního členění (funkční větné perspektivy) – uvádí koncepcce Mathesiovy, Danešovy, Firbasovy a Sgallovy (a kol.). Je pozitivní, že ve svých výkladech dokáže diplomantka zaujmout i kritické stanovisko a provést srovnání jednotlivých přístupů. Část věnovaná francouzským zdrojům je přirozeně kratší, neboť tematika není tak rozpracovaná jako v rámci české lingvistiky a navíc frankofonní lingvisté velmi často ve svých statích vycházejí právě z českých pramenů. Diplomantka uvádí pojetí představené v *Grammaire méthodique du français*, práce B. Combetta a dále se inspiroje článkem M. Rothenberg, který podrobně pojednává o prostředcích tematizace a rematicizace ve francouzštině. Je vidět, že diplomantka francouzsky psaným zdrojům rozumí a dokáže je interpretovat (místy je výklad méně jasný jako např. na str. 36). Další teoretická kapitola (5) vychází z prací H. Loucké, která se problematice rematicizačních prostředků věnuje i v perspektivě kontrastivní. Na základě referenční literatury pak diplomantka vytváří typologii syntaktických prostředků rematicizace v současné francouzštině. Za prostředek rematicizace správně považuje i pasivum, což bývá v referenční literatuře často opomenuto.

Celkově hodnotím první teoretickou část velmi pozitivně. Práce s prameny je vedena odpovědně a vesměs v souladu se zásadami odborné práce. Vytýkám jen místy nejasně odlišený „enunciační zdroj“ – např. na str. 55 se vyskytují formulace typu „Zajímavou otázku nabízí..., Otázkou tedy je...,“ kdy není zcela zřetelné zda problém je zajímavý pro diplomantku nebo pro referenční zdroj (Loucká), či zda výklad o tematizační funkci konstrukce *c'est...qui/que* problematizuje sám zdroj či naopak diplomantka.

Teoretické uchopení problematiky pak dovoluje diplomantce vyslovit hypotézu, že francouzština bude oproti češtině více využívat syntaktických prostředků rematicizace, zatímco čeština bude aktuální členění vyjadřovat spíše pomocí slovosledu (tedy bezpříznakově) či pomocí prostředků lexikálních. Tuto hypotézu pak ověřuje na praktických korpusových analýzách – ty tvoří druhou, praktickou část práce.

Analýzy provádí na korpusu InterCorp. Fakt, že výzkum je realizován výhradně na korpusu, přináší určitá omezení, zejména pokud jde o možnosti vyhledávání určitých typů konstrukcí. Rešerše jsou totiž odvislé od možností dotazů a vzhledem k tomu, že francouzská část není tagovaná, některé jevy je obtížné postihnout. Diplomantka si je tohoto faktu vědoma.

Diplomantka velice dobře práci s korpusem zvládla. Zvolila relevantní systém rešeršních dotazů, což jí umožnilo sledovat, jaké možnosti ekvivalence nabízí čeština pro francouzské syntaktické prostředky rematicizace. Závěrem konstatuje, že hypotéza formulovaná na závěr

teoretické části práce se potvrdila. Rovněž oceňuji, že dokáže správně identifikovat rematické části věty, jakož i prostředek, který se na vytváření funkční perspektivy spolupodílí.

Pro účely obhajoby kladu následující otázku: diplomantka konstatuje, že velmi často se v češtině jako rematizační prostředky uplatňují částice (v synergii se slovosledem). Fungují tyto částice čistě jako rematizátory, nebo mají i jiné funkce? V případě že ano, která z funkcí je dominantní?

Práce je psána česky, má kvalitní jazykovou úroveň, po formální stránce je rovněž dobře zpracovaná. Vytýkám trochu nejednotné uvedení některých bibliografických údajů na str. 127 (pozice roku vydání, ne/uvedení iniciál křestních jmen autorů apod.).

Práce splňuje všechny požadavky na diplomové práce kladené. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji klasifikovat známkou **v ý b o r n ě**.

V Českých Budějovicích dne 23. května 2009.

PhDr. Ondřej Pešek, Ph.D.

